

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

20/7804-1

30. september 2020

Høringsbrev – forslag om forlengelse av unntak etter PD-forskriften § 8

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) sender med dette på høring endring i PD-forskriften § 8 femte ledd. Det foreslås å utvide muligheten til å få unntak fra lukket slakting av fisk med mistanke om eller påvist PD ved kapasitetsproblemer på brønnbåter fram til 1. juli 2021.

Bakgrunn for forslaget

Sjømatbedriftene har kontaktet myndighetene med ønske om fortsatt mulighet for dispensasjon fra kravet om lukket slakting jf. PD-forskriften § 8 femte ledd, etter 1. januar 2021. Norsk Industri og Sjømat Norge har uttalt at de støtter anmodningen. Dersom dette skal imøtekommes må det skje gjennom en endring i PD-forskriften.

I § 8 i PD-forskriften ligger det et unntak fra kravet om at fisk med mistanke om eller påvist PD ikke skal settes ut i åpen slaktemerd, som gjelder ut 2020. Kravet innebærer at fisken enten må slaktes direkte fra brønnbåt eller at den settes i en lukket slaktemerd. Slakting direkte fra brønnbåt binder opp brønnbåten i lengre tid og binder derfor opp brønnbåtkapasitet. Kravet gjelder for hele landet, men merkes best inne i PD-sonen der det regelmessig slaktes fisk med PD.

PD-forskriften § 8 femte ledd:

"Fisk fra akvakulturanlegg med mistanke om eller påvist PD skal ikke settes ut i åpen slaktemerd ved slakteri. Mattilsynet kan gjøre unntak fra dette kravet dersom smitterisikoen er lav eller det er nødvendig for å kontrollere utbruddet. Frem til 1. januar 2021 kan Mattilsynet i særlige tilfeller gjøre unntak fra dette kravet, dersom det dokumenteres at det ikke er tilgjengelig kapasitet på lukket transport og slakting."

Unntaket kom inn i forskriften 25. juni 2019, men har i praksis vært gjeldende fra PD-forskriften trådte i kraft august 2017, etter en presisering fra departementet om å ikke endre praksis før bekjempelsesplanen mot PD var på plass. Når unntaksmuligheten knyttet til kapasitet ikke lenger gjelder, vil det kun være mulig å gi unntak fra lukket slakting dersom smitterisiko er lav (i praksis svært sjelden) eller det er nødvendig for å kontrollere et utbrudd. Det vil ikke være mulig å gi dispensasjon på bakgrunn av at aktører har en plan for ferdigstilling av båt eller anlegg fram i tid.

Forslag til forskriftsendring

På bakgrunn av anmodningen ønsker nå Nærings- og fiskeridepartementet å høre en endring PD-forskriften § 8 femte ledd, slik at unntaket om at fisk med mistanke om eller påvist PD ikke skal settes ut i åpen slaktermerd, dersom det ikke er tilgjengelig kapasitet på lukket transport og slakting, forlenges til 1. juli 2021. Hva som skal til for at det kan gjøres unntak etter den gjeldende bestemmelsen, mener vi kommer godt til uttrykk i forarbeidene til bestemmelsen og i tiltaksplanen for bekjempelse av PD. Vi ber spesielt om innspill knyttet til hvordan muligheten for å gjennomføre lukket slakt vil endres i løpet av de seks månedene fra 1. januar til 1. juli.

Vi ber også om innspill om konsekvenser av ikke å endre forskriften. I den forbindelse vil vi gjøre oppmerksom på at slik § 8 femte ledd annet punktum er utformet kan man ikke bruke den generelle dispensasjonshjemmelen i § 15 dersom vilkårene i § 8 femte ledd annet punktum ikke er oppfylt. Dispensasjonshjemmelen i PD-forskriften § 15 er generell og oppstiller bare ett vilkår, nemlig at det må foreligge "særlige tilfeller". I PD-forskriften § 8 femte ledd annet punktum kan det bare gjøres unntak fra bestemmelsen i § 8 femte ledd første punktum dersom "smitterisikoen er lav" eller "det er nødvendig for å kontrollere utbruddet". Disse utgjør dermed alternative vilkår for unntak fra regelen i PD-forskriften § 8 femte ledd første punktum.

Departementets vurdering

Departementet mener at selskapene har fått god tid til å tilpasse seg kravet i forskriften. Kravet har vært kjent siden PD-forskriften ble fastsatt i 2017. Den nåværende PD-forskriften § 8 femte ledd tredje punktum ble fastsatt 26. juni 2019. Det ble på det tidspunktet gjort kjent at unntaket ville gjelde frem til 1. januar 2021, noe som det må kunne forventes at næringen har vært kjent med. Næringen har derfor hatt minst halvannet år på å få plass nødvendige tiltak som gjør den i stand til å gjennomføre lukket transport og slakting av fisk med mistanke om eller påvist PD.

Samtidig ser vi at mulighetene til å gi dispensasjon etter 1. januar vil være veldig begrenset. Dersom forskriften ikke endres antar vi at kravet om ikke å sette ut fisk med mistanke om eller påvist PD i åpen slaktermerd, vil medføre at selskapene må bruke brønnbåt mer aktivt ved slakting av syk fisk. Dette vil kunne påføre selskapene økte kostnader.

Dersom unntaksadgangen ikke forlenges vil det kunne tenkes tilfeller der fisk med mistanke om eller påvist PD blir stående lenger i sjø, og dermed kan utgjøre en større risiko for smittespredning i det området som anlegget befinner seg i. Samtidig vil en forlengelse av unntaksadgangen sannsynligvis medføre at fisk som i utgangspunktet omfattes av forbudet mot slaktemerdsetting, likevel vil bli plassert i åpne slaktemerder. Dette vil kunne bidra til økt smittespredning av PD i et annet området enn der fisken kommer fra, og hvor det fra før ikke står fisk med mistanke om eller påvist PD. Særlig uheldig vil dette være dersom det tillates bruk av slaktemerder ved et slakteri hvor det i området rundt er satt ut fisk høsten 2020 eller planlagt eller nylig utsatt fisk våren 2021.

Dersom det er slik at en utvidelse av unntaket i 6 måneder vil medføre at nødvendig infrastruktur for å imøtekomme kravet om lukket slaktning kommer på plass, anser departementet at en slik utsettelse kan være hensiktsmessig. Det forutsetter imidlertid at det ikke vil komme ytterligere krav om utsettelser. Bestemmelsens hovedregel fremstår som et viktig smitteverntiltak, og vi mener at unntaksmuligheten som følge av manglende brønnbåtkapasitet uansett ikke bør forlenges ut over 1. juli 2021.

Sammenheng med annet regelverk

Overgangsordningen knyttet til vannbehandling fra brønnbåter i forbindelse med transport av fisk, jf forskrift om transport av akvakulturdyr § 22 og § 29, har også utløp 1. januar 2021. Dette innebærer blant annet at det vil være krav om å behandle transportvannet før det slippes ut fra brønnbåten, også når fisk med mistanke om eller påvist PD settes ut i en åpen slaktemerd, gitt den foreslåtte endringen gjennomføres.

Det kan derfor oppstå situasjoner som kan fremstå noe usammenhengende eller inkonsekvente, eksempelvis ved at fisk som transporteres "semilukket", dvs. med behandling av transportvann blir satt i åpne slaktemerder. Samtidig vil kravet til vannbehandling i seg selv være et viktig forebyggende og smittereduserende tiltak under selve transporten. Selv om det naturligvis vil være uheldig at bestemmelsene er i utakt, er vår vurdering i utgangspunktet at ikrafttredelsen av transportforskriften § 22 første og andre ledd ikke bør utsettes selv om unntaksadgangen etter PD-forskriften § 8 femte ledd forlenges med seks måneder. Departementet inviterer likevel høringsinstansene til å komme med sitt syn på om det vil bli problematisk om de to overgangsbestemmelsene kommer i utakt.

Til slutt vil vi gjøre oppmerksom på at EU har varslet at de kommer til å jobbe for en harmonisering mellom de sykdommene som er listeført i OIE og de som er listeført i EU gjennom den nye dyrehelseforordningen (Regulation (EU) 2016/429 "Animal Health Law"). Dette vil blant annet innebære at PD kommer til å bli listeført og være underlagt spesifikke tiltak. I den forbindelse vil det være avgjørende at Norge klarer å holde sykdommen under kontroll.

Høringsinnspill

Det følger av utredningsinstruksen punkt 3-3 at høringsfristen normalt skal være på tre måneder og ikke mindre enn seks uker. Dersom forslaget til endring skal tre i kraft før dagens unntaksordning løper ut 1. januar 2021, vil det ikke være hensiktsmessig å ha en tre måneders høring. Frist for å sende inn høringssvar er derfor satt til **1. desember 2020**.

Høringer er åpne, og alle kan sende innspill til oss. Vi ber om at høringssvar sendes inn digitalt ved å bruke skjemaet for høringssvar på regjeringen.no.

Les høringen og gi høringssvar her: www.regjeringen.no/id2766970

eller send høringssvar på e-post til postmottak@nfd.dep.no.

Ved spørsmål ta kontakt med saksbehandler på e-post nev@nfd.dep.no eller på telefon 917 05 341.

Med hilsen

Vegard Haukeland (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Nina Eriksen Vinje
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer